

Prosjektet:

Familienettverket

Nasjonalt læringsnettverk for ansatte i Familieambulatoriene og tilsvarende organisatoriske modeller og institusjonene i TSB med pasientgruppen gravide og sped-/småbarnsforeldre med psykiske helsevansker og/eller rusrelaterte vansker.

Formålet med prosjektet:

Bidra til et likeverdig behandlingstilbud i hele landet til nettverkets pasientgruppe.

Bakgrunnen for prosjektet:

Forskning, klinisk praksis og erfaringsformidling har gitt oss mye kunnskap om hvordan rusrelaterte fosterskader og foreldres bruk av rusmidler kan belaste og skade barn både på kort og på lang sikt. Vi har også mye kunnskap om hvordan foreldres psykiske helsevansker kan påvirke og belaste barns omsorgssituasjon. Tilbudet i spesialisthelsetjenesten omfatter både lavterskeltiltak (Familieambulatorier) og døgnbehandling i institusjoner. I 2008 ble de to første Familieambulatoriene i Norge etablert som prosjekter i hhv. Helse Midt og Helse Sør-Øst. I 2013 ble disse prosjektene en del av den ordinære virksomheten i sine helseforetak. I 2013 ble det via statsbudsjettet også tildelt midler til etablering av ytterligere tre Familieambulatorier. Målene med lavterskeltiltakene er å styrke både foreldrekompetansen og tilknytningsprosessen mellom foreldre og barn. Dette vil kunne bidra til å bedre barnas omsorgssituasjon. Målsettingen er også at lavterskeltiltakene skal bidra til å forebygge rusrelaterte skader og psykososiale vansker hos barna. I tillegg til lavterskeltiltakene gir døgnenheter i TSB (Tverrfaglig spesialisert behandling) et mer omfattende og intensivt tilbud til gravide og sped-/småbarnsforeldre med utfordringer knyttet til bruk av rusmidler. Det finnes institusjoner i de ulike helseregionene som gir tilbud både til gravide med utfordringer knyttet til bruk av rusmidler og til sped-/småbarnsfamilier der mor og/eller far strever med rusrelaterte vansker.

Frem til 2014 hadde alle regionale kompetansetjenester for rusbehandling (KoRus) egne nasjonale spisskompetanseområder. KorRus Borgestad hadde «familier og barn» som sitt spisskompetanseområde og ledet et nasjonalt «familienettverk» bestående av døgnenheter som behandlet gravide og sped-/småbarnsforeldre med rusutfordringer. I oktober 2015 mottok Nasjonal kompetansetjenesten TSB (NK TSB) en henvendelse fra medlemmer av det gamle «familienettverket» hvor de uttrykte et stort behov for et tilsvarende nettverk. Samtidig mottok BarnsBeste (Nasjonalt kompetansenettverket for Barn som pårørende) en forespørsel fra Familieambulatoriene om å etablere et læringsnettverk med hensikt å dele erfaringer både med innhold og organisering av tjenestene.

I et samarbeidsmøte mellom BarnsBeste og NK TSB i november 2015 ble det tydelig at det ville være store fordeler med å etablere et felles, nasjonalt nettverk for de to ovennevnte tjenestetilbudene. De to tilbudene vurderes å være delvis overlappende og er til sammen fagmiljøer som representerer en betydelig ressursgruppe knyttet til fagområdet «gravide og sped-/småbarnsfamilier med psykiske helsevansker og rusrelaterte vansker».

27. januar 2016 var 46 personer representert fra alle landets familieambulatorier og fra de aktuelle døgnetenhetene i TSB samlet for å diskutere muligheten for å etablere et nytt faglig nettverk. Fra begge gruppene ble det uttrykt et tydelig ønske om å utveksle kunnskap og erfaring for å bidra til et likeverdig tilbud til ovennevnte pasientgruppe. Det ble formidlet ønske om et felles nettverk for både familieambulatoriene og for døgnetenhetene i TSB, forskere og brukere. Det ble også uttrykt ønske om nasjonale og regionale samlinger, samt et system for kompetansespredning.

NK TSB tilbød seg å lede et slik nasjonalt nettverk forutsatt finansiering. Det ble søkt midler fra Helse Sør-ØST RHF i februar 2016. I april 2016 fikk NK TSB tildelt midler til etablering og drift av et nasjonalt læringsnettverk. Helse SørØst skriver i sitt tildelingsbrev at flere fagmiljøer i Helse Sør-Øst er sentrale med tanke på å etablere læringsnettverket. Det vises til Sykehuset Innlandet HF og deres arbeid med barn som pårørende, men også til Nasjonal kompetansetjeneste ROP som er den del av ovennevnte helseforetak. Det vises også til at Vestre Viken HF i mange år har hatt et eget familieambulatorium som nå er en del av helseforetakets ordinære drift. I tillegg omtales Sørlandet sykehus HF som har en regional kompetansetjeneste for barn med medfødte ruskader. Dette helseforetaket har også, som tidligere nevnt, kompetansenettverket BarnsBeste som en del av sin ordinære drift.

I oktober 2016 ble det ansatt prosjektleder for læringsnettverket. I november 2016 ble det arrangert et to – dagers arbeidsseminar for nettverkets deltakere. Deler av seminaret ble viet oppstarten av prosjektet.

Målene for prosjektet:

- 1. Etablere og lede et nasjonalt fagnettverk for Familieambulatoriene og institusjonene i TSB (Tverrfaglig spesialisert behandling) med behandlingstilbud til gravide og småbarnsforeldre med utfordringer knyttet til bruk av rusmidler og/eller med psykiske helsevansker.**
- 2. Tilrettelegge for kompetanseutveksling og kompetanseheving på feltet.**
- 3. Tilrettelegge for deling av erfaring med organisering av tjenestene.**

Hovedaktiviteter:

To årlige to-dagers nettverksseminar: Samlingene skal ha høy kvalitet på faglig innhold og veksele mellom plenum og tematiske arbeidsseminarer hvor det legges vekt på høy egendeltagelse. Det skal tilrettelegges for at deltakerne skal bli kjent på tvers av både nivå, geografi og behandlingsmetoder. Konferansen arrangeres derfor med overnatting og med felles middag om kvelden. De to seminarene i 2017 vil bl.a. fokusere på at medlemmene i nettverket skal bli bedre kjent med hverandres tilbud /innholdet i de ulike tjenestene. Det vil også være informasjon om aktuell forskning på fagfeltet, om utarbeiding av «Pakkeforløp gravide og rus», samt bidrag fra erfaringskonsulenter.

Nyhetsbrev: Alle deltakerne i nettverket får tilsendt et personlig elektronisk nyhetsbrev to ganger i året. Brevet skal bidra til å dele informasjon, men også inspirere til handling. Aktuell informasjon er f.eks. retningslinjer, større nasjonale begivenheter/konferanser, ny forskning på fagfeltet, nyheter fra tjenestene i nettverket m.m.

Nettside: Felles plattform for deling av informasjon og kunnskap på feltet, samt forskningsnyheter.

Organisering av prosjektet:

Leder av Nasjonal kompetansetjeneste TSB er prosjekteier. Prosjekteier har ansvar for den overordnede planleggingen og for gjennomføringen av prosjektet ved å definere målsettinger og de sentrale milepælene for prosjektet. Prosjektleder er ansatt av NK-TSB. Kommunikasjonsrådgiver, spesialrådgiver og administrasjonskonsulent involveres i prosjektet ved behov og har ansvar for deloppgaver. Det etableres en intern prosjektgruppe i NK-TSB.

Brukermedvirkning ivaretas ved at representant fra ProLar og BAR (Barn av rusmisbrukere) inviteres inn i styringsgruppen og til deltakelse på de to årlige nettverksseminarene. Brukerrepresentanter inviteres til å bidra med erfaringsformidling på seminarene.

Representanter fra forskning på feltet skal delta i nettverket.

Læringsnettverkets primære målgruppe er ansatte i Familieambulatoriene og i institusjonene i TSB som tilbyr familiebehandling. Prosjektets formål er at dette arbeidet skal komme pasientene til gode.

Det etableres en styringsgruppe bestående av:

Helse Sør-Øst v/Anne Aasen

Leder v/Nasjonal kompetansetjenesten TSB Espen Ajo Arnevik (leder)

BarnsBeste v/Siri Gjesdahl

Sykehuset Innlandet v/Kerstin Söderström

Borgestadklinikken v/ Liv Siljan, seksjonsleder Skjermet- og familieenhet

Helse Nord-Trøndelag, Sykehuset Levanger v/Ingunn Helmersberg, Seksjonsleder BUP Familieenhet

UiO, Psykologisk fakultet v/forsker/psykologspesialist Kristin Haabrekke

ProLar v/Ida Olsen

BAR (Barn av rusmisbrukere) Marius Sjømæling

Prosjektleder v/Nasjonal kompetansetjeneste Inger Helene T. Brattli (sekretær)

Prosjektleder:

Inger Helene T. Brattli, prosjektleder, Nasjonalkompetansetjenesten TSB

Rammebetingelser:

Det gis årlige bevilgninger fra Helse Sør-Øst. Usikkerhet med tanke på varighet.

Kostnader/budsjett:

Det settes opp årlig budsjett. Dette følger rammene for prosjektlederavtale i Nasjonal kompetansetjeneste TSB.

Milepæler, hovedaktiviteter og tidsplan:

Milepæl	Hovedaktivitet	Tidsplan	Ansvarlig
Prosjekt besluttet og opprettet	Godkjent prosjektbeskrivelse Prosjektleder ansatt	Mars 2017 Oktober 2016	Espen Arnevik
Klargjøre økonomiske rammer	Utarbeide budsjett Søke videre finansering	Februar 2017 ?	Prosjektleder ?
Fastsette datoer for to arbeidsseminarer i 2017	Gjennomføring av to arbeidsseminarer for nettverkets deltakere	Mars 2017	Prosjektleder
Program for første arbeidsseminar avklart	Booke foredragsholdere	Mars 2017	Prosjektleder
Oversikt over alle deltakere og institusjoner i nettverket	Adresse/mailliste utarbeidet	Mai 2017	Prosjektleder/ administrasjonskonsulent
Sende første nyhetsbrev	Utforme innhold	Juni 2017	Prosjektleder/ kommunikasjonsrådgiver
Egen fane for NK-TSB side for nettverket etablert	Nettsiden driftes og oppdateres	Juni 2017	Prosjektleder/ kommunikasjonsrådgiver
Program for andre arbeidsseminar avklart	Booke foredragsholdere	September 2017	Prosjektleder

Kommunikasjon:

Nettside: For å oppnå målsettingene nasjonalt, brukes nettside i tillegg til nettverksseminarene. Siden skal gjenspeile prinsippene nettverket bygger på. Dette innebærer at det skal legges vekt på klinikk-, forsknings- og brukerbasert viten. Nettsiden skal også inneholde en oversikt over de ulike tjenestestedene i nettverket. Her skal det presenteres nyheter fra både institusjonene i TSB og fra familieambulatoriene, samt nyheter fra forskningsfeltet. Brukerperspektivet skal også være representert. I tillegg skal nettsiden inneholde en egen «fane» som omhandler «tips og råd» til/fra deltakerne i nettverket.

Facebookoppslag: I forbindelse med de to årlige nettverksseminarene. Legges ut på Facebook påfølgende dag.

Artikler: I forbindelse med nettverksseminarene.

Nyhetsbrev: To nyhetsbrev pr. år.

Oppfølging og evaluering:

Prosjektleder rapporterer til prosjekteier gjennom regelmessige porteføljemøter. Prosjekteier og prosjektleder har halvårlige evalueringer av prosjektet for å følge opp utviklingen og sikre ønsket fremdrift og resultatoppnåelse.

Det avholdes to styringsgruppemøter pr. år.

Deltagere på nettverkssamlingene inviteres til å evaluere arrangementenes faglige innhold. Evaluering av deltagelse fra hele landet skal vies særlig oppmerksomhet.

Prosjektleder utarbeider en halvårlig rapport som oppsummerer arbeidet og påpeker evt. behov for videre oppfølging etter endt prosjektperiode. Prosjektrapporten skal inneholde en konkret evaluering av hver av de tre målsetningene i prosjektet. Rapporten sendes prosjekteier og styringsgruppen. Aktivitet rapporteres i skjema NK - TSB.